

RETTFERDSKRAVET I FARE.

Vi har aldri næret noen tvil om at tyskerne skal ut av landet, men hvis - heten har jo unektelig vært varierende fra år til år. Og med vissheten har følelsene variert. Det er jo gjerne sånn at man nærer mindre forbitrelse mot ubehagelige ting som snart er over, enn mot ubehagelige personer som man skal trekkes med gjennom en lengere og ubestemt tid. Avskyen har lett for å blande seg med og svekkes av tanken på og glæden over at "nå er 'm ferdige". Her treffer nazistene oss på et svakt punkt, og våre egne hjelper ofte til. Og inn i bresjen driver nazipressen sin Stopp - tyven - propaganda, om overgrep på nordmenn i utlandet, - nordmenn som de selv har jaget dit med våpen og blodhunder, - om pressesensur, mens meldingene og historiene i deres egne aviser slår hverandre i svine. Krigsforbrytere og samarbeidsmenn lanseres de som helgener og nasjonalsinnede folk, og en hver tiltale mot dem som de første tegn på terror og pøbelvei. I sin iver for å påpeke ondskapen og striden blant de allierte forteller de oss at landet er solgt til russerne, samtidig som det er gitt engelskmenn og amerikanere vidtstrakte konsesjoner, at regjeringen samarbeider med Moskva for å innføre kommunisme, samtidig som kommunistene har hjemme ikke får noen støtte. - Også på dette felt hender det at de får hjelp av våre egne - "objektive og selvstendig tenkende" - som i en hver stormakt ser en ny angriper og som mener at Tysklands-krigen er over, det er stormaktskrigen som er begynt.

Vel er tyskerne ferdige, men vi er ikke ferdige med dem. Det skal et oppgjør til. Et oppgjør som skal sikre verden for de vannvittige erobningsplaner som tyskerne to ganger i en menneskealder har vist. Det skal et oppgjør til for en gang for alle å stoppe enhver nasjon og et hvert menneske i å samarbeide med slike folk og å gjøre et slikt ødeleggelsesverk mulig. Det må ikke bli vist en slik unnfalighet som etter forrige krig, vi har sett hva den har ført med seg. Denne gang må det et realistisk oppgjør til, for å kunne gjennomføre et realistisk oppgjør må vi selv være realistiske. Oppgaven og målet må ikke forsvinne i lettferdige og tankeløse meninger. Vi må bygge på et ubetinget rettferdskrav, - de skyldige skal dømmes. Rettferdskravet må bygges på kjennskap til handlingene, vi må huske hver eneste forbrytelse tyskerne har gjort, og være klar over at de alle er ansvarlige. Vi må konsentrere oss om det bilde vi har sett av dem under okkupasjonen, det må ikke forkludres i glæde over at de snart er vekk, og aller minst må det forkludres av deres egen propaganda.

PRESIDENTVALGET.

Den 7. november finner det amerikanske presidentvalg sted. Det kan virke forbausende på mange her hjemme at et land tør avholde valg midt under en krig med kamp på liv og død. I England f.eks. har Underhusets sesjon vært forlenget og nyvalg har ikke funnet sted under hele krigen for å unngå et hvert avbrudd og en hver forstyrrelse i den totale krigsinnsats. Amerikanerne derimot kan vanskelig tenke seg noen situasjon så alvorlig at ikke presidentvalget bør avholdes. Den amerikanske forfatning er som kjent ikke parlamentarisk i likhet med den engelske eller norske, hvor en hver regjering blir styrtet når den ikke lenger har flertall. Den amerikanske president er regjeringsjef i den fulle 4års periode han er valgt for, og valget innebærer derfor den eneste mulighet for regjeringsskifte. Da et valg nederlag for Roosevelt vil kunne bety en total omveltning av administrasjonen, har de to store partier - demokratene og republikanerne - på forhånd inngått avtale om å holde alle spørsmål om utenrikspolitikk og krigføring utenfor valgkampanjen. Begge partier understreker USA's plikter med hensyn til fredens organisering, likesom den første post i begges program selvsagt gjelder total innsats i krigen til aksemaktene har lidd det

totale nederlag. Vi behøver altså ikke frykte noen som helst avslappelse i krigsanstrøngelsene fra USA's side av denne grunn. Goebbels har tydeligvis også hatt forståelsen av dette siden han har forskånet oss for hele det propagandamaskineri vi husker fra 1940.

Roosevelt som i år stiller til valg for 4. gang, er den første amerikanske president som har sittet mere enn to perioder. Dette tradisjonsbrudd har vært et flittig brukt argument i republikanernes kampanje. Den republikanske kandidat Thomas E. Dewey blir av mange ansett som den farligste motstander Roosevelt har hatt. Kun 42 år gammel nyter han allerede stor anseelse bl.a. for opprydningen i gangstervæsenet, likesom det var ham som i sin tid fikk fengslet Fritz Kuhn, leder av nazistenes hovedorganisasjon i Amerika.

NORGES NYTT.

Onsdag 1. november ved 20.30 tiden kom fem unge menn og banket på hos vaktmesteren hos Möller & Larsen A/S i Hedemarksgaten. En av dem bar en liten håndkoffert og en annen hadde en liten papirsekk på ryggen. Da vaktmesteren spurte hva det gjaldt, svarte en av dem ganske naturlig at det nok var nødvendig å sprengte fabrikkene. Vaktmesteren forsøkte seg litt med protest, men fikk en pistol i magen, og beskjed om at han desværre ville bli skutt hvis han forsøkte seg på noe sprell. Karene spurte så vaktmesteren om det arbeidet mange mann i fabrikkene for øyeblikket. Vaktmesteren opplyste at det var seks mann på natteskift. Disse ble så hentet til vaktmesterens leilighet og fikk der ordre om å bære nøklene til vaktmesteren i tilfluktsrommet. De drev på i en time med den jobben, og da var også sabotørene på det nærmeste ferdig. Så fikk vaktmesteren og folkene beskjed om å komme seg i tilfluktsrommet. - Så smalt det. - Fabrikkbygningen og de flotte arbeidsmaskinene ble ødelagt. Möller & Larsen A/S var en av de mest moderne fabrikker i sitt slag i Skandinavia. Hver arbeidsmaskin kostet minst kr. 60-70.000. - Skaden er sannsynligvis større på fabrikkbygningen enn på maskinene. Ca. 800 vindusruter gikk, men i vaktmesterleiligheten gikk ingen! Torsdag morgen overtok hirdens bedriftsvern vaktholdet!! Falkenhorst var om formiddagen og besøkte skaden. -

F.o.m. 6/11 innstilles dagtogene på Dovrebanen og Trondheimstoget på Rørosbanen skal bare gå tre ganger pr. uke. -

Brev fra Bøggerud til avisene. Privat til red. 2/10 44 nr. 154: a) Når det gjelder omtale av begivenhetene i Nord-Norge må dette ikke skje på en slik måte at leseren får inntrykk av at man vil utnytte våre ulykkelige landsmenns skjebne rent propagandistisk. I tillegg til de anvisninger som er gitt av Press-abteilung i forbindelse med lederne i dagene framover (mal fanden på veggen!) bør pekes på hvor uendelig meget Nord-Norge betyr for oss alle både forsyningsmessig og kulturelt. Det bør pekes på den meget usikre framtid som den eldgamle del av landet går i møte, og at den bare kan reddes for Norge ved tysk seier. Man bør også peke på den ulykkelige skjebne til de titusener som må forlate hus og eiendom. Selv om det blir gjort alt mulig fra myndighetenes side (ordføreren i Tromsø rekvirerte en fiskerskøyte og dro sydover med verdifaker og familie så byen er uten ordfører) for å hjelpe de evakuerte, betyr det allikevel en stor tragedie for alle det rammer. Stundens alvor må mane til samling av alle gode krefter for å møte den truende fare som bolsjeviktropper på norsk jord betyr. Endelig bemerkes at det ikke bør hoveres over at NS igjen har fått rett med hensyn til begivenhetenes utvikling. b) Dagens Tagesanweisung bringer et utdrag av de taler som ekskongen og Nygaardsvold har holdt. Talene bes kommentert. -

I følge Svensk-norsk pressetjeneste befinner over 17.000 nordmenn seg for tiden i tysk fangenskap. Bare i de siste ukene er over 1.500 nordmenn blitt fengslet, for det meste som gisler. Over halvparten av de fengslede - 9.000 - er deportert til Tyskland. På Grini sitter 4.000 fanger. -

Den norske by Bavaniemi er totalt ødelagt av de tyske tropper under tilbaketoget. -

Antagelig kommer det snart til å hvile to ukjente soldater under triumfbuen i Paris. Den annen vil bli en "ukjent soldat uten uniform" fra den "underjordiske arme".

Svenska Morgorbladet skriver i anledning frigivelsen av professor Francis Bull: "Her har en et eksempel - et av mange - på hvorledes et impulsivt, produktivt menneske, en av Nordens mest kjente kulturpersonligheter i løpet av tre av sitt livs beste år med tvang er holdt borte fra alt skapende arbeid. Hvilken skade for det norske, det nordiske, det menneskelige - og dette er bare et av de mange gapende sår i kulturens kropp, som nazismen har slått I samme notis meddeles det imidlertid noe som får hårene til å reise seg på hodet til leseren. Det er spørsmål om nazistene nå ikke har slått sin egen Inhumanitetsrekord. Det viser, seg at fru advokat Seeborg, hustru til den advokat Seeborg som omkom ved Westfalen-katastrofen og dertil hennes datter er blitt arrestert. En kvinne som har vært enke i litt over en måned, en datter som nettopp er blitt færløs, anses som passende objekter for Gestapos virksomhetsiver. De er ned sunket i dyp sorg, er det den omstendigheten som gjør dem til et så fristende byttel?" -

Domkirken i Aachen er bare lett skadet tross de voldsomme kamper, forteller Reuters korrespondent som har besøkt byen.

Det svenske dagblad "Dagens Nyheter" skriver: Om alle tyske byer utleveres til ødeleggelse kommer millioner av det tyske folk til ved krigens slutt å være fordømt til en landstrykers eksistens. Det beregnes at allerede nå går de utbombedes antall opp i 15 - 18 millioner. Å deporteres til Ukraine for å bygge opp det som ødelas i lykkes dager, kan komme til å fortjene seg som en rening ut av den elendighet som utgjør resten av Killos tusenårige Gross-Deutschland. Og nå samler Hitler de siste, de militært ikke utdannede, de utilstrekkelig utrustede, restene av det tyske folk for å ofre dem til fiendens overmakt. For dette og intet annet er meningen med den håpløse kampen..... Skal de "andre" tyskere støtte Hitler like til siste slutt? Vi får se. Kanskje gjør de det ikke. Kommandanten i Aachen trosset allikevel til slutt ordren om å ofre alle tyskere under hans befaling. Til hovedkvarteret inngikk det sørgebudskap at han hadde reddet livet for 2.800 mann.

"Stockholmstidningen" skriver i anledning av kungjöringen om de norske svenske forhandlinger: Meldingen blir sikkert hilst med tilfredshet av hele det svenske folk. Det er det første tegn på et fornyet svensk-norsk samarbeid som alle må håpe på må bli forsterket og utvidet. Det må hilses med tilfredshet at det blir norske styrker som må sørge for at orden gjenoprettes. Det har den hele tid vært hevdet at Norges suverenitet skal opprettholdes, og det blir ikke tale om å behandle Norge som okkupert land. Det vil gå en tid før hele Norge blir fritt, og det gjenstår store prøvelser, men når norsk politikk befinner seg i Norge er det et godt tegn på at den tid ikke er langt borte da den del av landet som framdeles er besatt også vil være befrikk. - Det finnes 19 leire for utdanning av norske politistyrker i Sverige. Utdannelsen skjer under svensk kontroll og delvis med svenske instruktører. De øvrige instruktører er norske, som tildels har fått sin utdanning i England. I enkelte leirer har det vært drevet skyteøvelser med våpen utlånt fra svenske magasiner. Utdannelsen er meget alsidig; det er lagt megen vekt på den fysiske trening. Styrkene blir uttatt til polititrening allerede ved mottakersentralen for flyktninger. -

Svenske aviser meddeleir også at jakten på radioapparater nå er intens i Norge. Tyskernes hensikt er å få satt en stopper for all nyhetstilgang utenfra, og de vil også hindre at paroler skal nå fram til organisasjonene. Men nordmennenes hennelige ordre finner alltid fram. -

Hjemmefrontens ledelse har sendt en hilsen til befolkningen i Nord-Norge, hvor det bl. a. heter: Frigjörelsen er begynt. Våre allierte er rykket innover den norske grense og driver tilbake de tyske undertrykkere, som i 4 1/2 år har drevet sitt terrorveldet i landet. Norske styrker vil få den lange etterlengtede anledning til å delta i kampen. Allies tanker går til dere med smerte over de lidelser og tap dere må utholde, men også i glede over at frigjörelsen er begynt. Vi hilser dere i håpet om at hele landets folkesjäl ikke vil være lenge borte.

Vi beklager at nyhetene på grunn av dårlig mottakerforhold ikke er så utførlige som vanlig.

Vestfronten. De allierte ~~anøver~~ fortsetter sin oppmarsj i Holland og i Tyskland, og forbereder en ny storoffensiv mot vest-tysk territorium. S for Scheldemunningen er all tysk motstand brutt sammen, og dermed er hele Belgia rensert for tyskere. Seks ukers intensive kamper er dermed avsluttet og de allierte har tatt over 12.000 fanger. N for Scheldemunningen fortsetter opprensningen på Walcheren, hvor tyskerne framdeles gjør motstand SÖ for Middelburg. Over halvparten av det område på Walcheren som ikke er under vann er nå på de allierte hender. De allierte styrker forfølger de retirerende tyskere mot Maas, og står nå 2 - 3 km fra Moerdijk, hvor tyskerne holder sin siste bro over elva. I Ö har briterne hatt en framrykning på 4 km og befridd området mellom Markkanalen og Maas. Ö for Nijmegen er tyske motangrep slått tilbake. Fredag ble Mürtgensbogen, SÖ for Aachen, ryddet for tyskere. Den allierte front forskyves mot byen Euskirchen, og de små byer Vossenack, Schmidt og Germeten er helt jevnet med jorden under de voldsomme nærkamper. Ifølge de siste meldinger har amerikanerne hatt god framgang i omegnen av byen Schmidt, som de holdt en tid, men senere måtte oppgi. -

Flyangrep. 1.200 amerikanske bombefly angrep natt til søndag jernbanemål i Tyskland. Samtidig ble Hamburg og andre mål også angrepet. Lördag angrep 1.000 tunge amerikanske bombefly med jagereskorte anlegg for syntetisk olje i Hamburg, Harburg og Gelsenkirchen-området. Britiske bombefly angrep mål i Ruhr og andre mål. Tunge bombefly fra Italia angrep mål i Regensburg. Et av krigens største luftslag ble utkjempet over Tyskland torsdag da 2.000 amerikanske bombefly med jagereskorte angrep Leunawerkene. 183 tyske jagere ble skutt ned i luftkamper, mens 25 ble ødelagt på bakken. Amerikanernes tap var 41 bombefly og 28 jagere. Tyskerne har ikke lenger tilstrekkelige jagere, og konsentrerer derfor de de har ved sine syntetiske oljeanlegg for å beskytte disse. Dansk pressetjeneste melder at det britiske flyvåpens angrep på Gestapos hovedkvarter i Aarhus torsdag var meget vellykket. Det skal være 110 drept og 8 sårede. Man tror at gestaposjefen i Jylland er blant de drepte.

Östfronten. Russiske stridsvogner, kavaleriforband og infanteri står foran portene til Budapest etter 11 marsjer over den store Bugacipustan. I øyeblikket raser et kjempeslag SÖ for byen, og russisk artilleri bombarderer byens sentrum. Situasjonen for de tyske tropper er kritisk, og tusenvis av byens innbyggere flykter vest- og sydvestover. Mangelen på transportmidler er skrikende og de fleste flyktninger må sløpe seg bort til fots uten det aller nødvendigste. Tyskerne tar ikke det ringeste hensyn til de uendelige flyktningsskolonnene, som brutalt drives til side av militärpolitiet. Russiske styrker står i Aifront (?), et viktig jernbaneknutepunkt ved Donau. I Öst-Preussen har russerne forbedret sine stillinger N og S for Goldap etter at de har slått tilbake tyske motangrep. - Finske styrker trekker sammen om Ivalo, og har nådd en by Tomaj ved Ishavsveien. Tyskerne gjør hårdnakket motstand.

Italia. Det allierte kommunike fra Italia melder at operasjonene på frontene er innskrenket til patruljevirkosomhet. Fly har angrepet veien og jernbanen gjennom Brennerpasset og i Podalen.

Tito melder at allierte styrker har befrikk Sibutz, ved den Dalmatiske kyst.

Hellas. Det foregår heftige kamper under tyskernes retrett i Hellas. Den romanske regjering er omdannet som følge av en note fra de allierte som hevder at våpenstillstandsbetingelsene ikke er blitt oppfylt.

Den russiske regjering har avslått en oppfordring fra den sveitsiske regjering om å gjenoppta de diplomatiske og kommersielle forbindelser.

Den største allierte konvoj som hittil er sendt er kommet uskadt fram og tilbake fra Russland.

Oslo. Forleden aften ble det satt opp en del plakater rundt om kring i Oslos gater. Den ene plakaten var et stort bilde av Kong Haakon og den andre var den gamle kjennings; Tyskland seirer på alle fronter. - Tyskerne har sendt mange nye tropper til Elverum-Trysil-distriktet. Det beregnes at det i alt er cao 12.000 mann i dette distriktet.

DET NORSKE FLAGG vaier nå over Kirkenes.